Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Archeologia powszechna: epoka brązu - wykład , PG_00200185		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2027/2028
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	2	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Mateusz Cwaliński	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	43.0	75

Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z dziejami Europy w okresie epoki brązu, z uwzględnieniem przemian w sferze obrzędowej, społecznej, osadniczej i gospodarczej, przez pryzmat wiodących teorii antropologiczno-społeczno-kulturowych.

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_U06] Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole	Potrafi planować i organizować pracę indywidualną zakresie zdobywania wiedzy na temat epoki brązu w Europie za pośrednictwem wykładów, konsultacji i lektury.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii epoki brązu na obszarze Europy w odniesieniu do kwestii takich jak chronologia, osadnictwo, gospodarka, czy społeczeństwo.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prahistorii Europy w ujęciu porównawczym	Zna główne zagadnienia takie jak osadnictwo, gospodarka czy społeczeństwo na tle porównawczym w wymiarze europejskim.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Potrafi formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy o różnym stopniu istotności i złożoności z zakresu archeologii epoki brązu, także w odniesieniu do znaczenia tego dziedzictwa dla dziejów Europy.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie	Potrafi prezentować i rozmawiać na tematy związane z epoką brązu w Europie, w tym kwestie takie jak osadnictwo, gospodarka czy społeczeństwo, wykorzystując do tego specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii. Potrafi opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym epoki brązu, w tym materiały popularyzatorskie.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Potrafi przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska na tematy związane z epoką brązu w Europie oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową dotyczącą epoki brązu na terenach ziem polskich i, szerzej, w Europie w odniesieniu do kwestii takich jak chronologia, osadnictwo, gospodarka, czy społeczeństwo.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści dotyczących archeologii epoki brązu w Polsce i, szerzej, w Europie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	1. Zagadnienia wstępne: chronologia epoki brązu, uwarunkowania środowiskowo-surowcowe epoki, węzłowe problemy 2. Klimat i warunki naturalne w 2 tys. p.n.e., a wpływ antropogeniczny na środowisko 3. Metalurgia brązu: pozyskiwanie, cyrkulacja, obróbka 4. Osadnictwo: formy osiedli, ich struktury przestrzenne oraz rola 5. Gospodarka 1: zdobywanie pożywienia 6. Gospodarka 2: rzemiosło 7. Społeczeństwo 1: struktura i władza 8. Społeczeństwo 2: płeć biologiczna a płeć kulturowa, etniczność, tożsamość i role społeczne 9. Społeczeństwo 3: wierzenia i obrządek pogrzebowy 10. Społeczeństwo 4: wojownicy, techniki walki, uzbrojenie i wojna 11. Mobilność, transfer dóbr i informacji 1: szlaki wymienne i dalekosiężne kontakty kulturowe 12. Mobilność, transfer dóbr i informacji 2: transport lądowy i żegluga 13. Fenomen tezauryzacji: depozycja dóbr i jej różne interpretacje 14. Kres epoki brązu: przyczyny i skutki
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowe wiadomości z zakresu geografii i historii starożytnej, umiejętność krytycznego porównywania różnych kategorii danych i wskazywania zależności, znajomość fachowej terminologii z zakresu źródłoznawstwa archeologicznego, antropologii kulturowej i socjologii.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
Egzamin	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur

Podstawowa lista lektur

1. Fokkens H., A. Harding (red.),The Oxford Handbook of the European Bronze Age. Oxford: Oxford University Press 2013.
2. Harding A., European Societies in the Bronze Age. Cambridge: Cambridge University Press 2000.
3. Hensel W., A. Gardawski, J. Kowalczyk (red.), Prahistoria ziem polskich. Tom III. Wczesna epoka brązu. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 1978.
4. Kristiansen K.,T.B. Larsson, The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations. Cambridge: Cambridge University Press 2005.
5. Urbańczyk P., U. Bugaj (red.), Past societies. Polish lands from the first evidence of human presence to the early Middle Ages, vol. 3. 5000-2000 BC. Warszawa: wydawnictwo IAE PAN 2017.

	Uzupełniająca lista lektur	1. Berthemes F., Heyd V., 2200 BC Innovation or Evolution? The genesis of the Danubian Early Bronze Age. [W:] H. Meller, H.W. Arz, R. Jung, R. Risch (red.), 2200 BC Ein Klimasturz als Ursachefür den Zerfall der Alten Welt? 7. Mitteldeutscher Archäologentag vom 23. bis 26. Oktober 2014 in Halle (Saale). Tagungen des Landesmuseums für Vorgeschichte Halle 12/II. Halle (Saale) 2015, s. 561-578. 2. Baron J., Craftwork in Small-Scale Societies of the Central European Bronze Age. Cambridge 2026. 3. Blajer W, Skarby z wczesnej epoki brązu na ziemiach polskich. Polska Akademia Nauk Oddział w Krakowie. Prace Komisji Archeologicznej 28. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1990. 4. Brunner M., von Felten J., Hinz M., Hafner A., Central European Early Bronze Age chronology revisited: a Bayesian examination of large-scale radiocarbon dating. PLoS ONE 15/12 (2020):e0243719. 5. Chochorowski J., Hiperborejczycy wieku spiżu epoka brązu poza zasięgiem wysokich cywilizacji w Europie. Łowcy i pasterze w dobie brązowego oręża epoka brązu na obszarach Eurazji. [W:] Encyklopedia Historyczna Świata, t. I. Prehistoria. Kraków 1999, s. 202-252. 6. Earle T., Kristiansen K. (eds.), Organizing Bronze Age Societies: The Mediterranean, Central Europe, and Scandanavia Compared. Cambridge 2010. 7. Harding A., Bronze Age Lives. Berlin/Boston 2021. 8. Horn Ch., Kristiansen K., Warfare in Bronze Age Society. Cambridge 2018. 9. Kadrow S., U progu nowej epoki. Gospodarka i społeczeństwo wczesnego okresu epoki brązu w Europie Środkowej. Kraków 2001. 10. Müller J., Lohrke B., Neue absolutchronologische Daten für die Süddeutsche Hügelgräberbronzezeit. Germania 87/1 (2009), s. 25-39. 11. Nørgaard H.W., Ling J., Berger D., Pernicka Ernst, Stos-Gale Zofia, Melheim L., Bronze to Scandinavia. [W:] H.W. Nørgaard, S. Reiter (red.), Bronzization. Essays in Bronze Age Archaeology in Honour of Dr. Phil h.c. Helle Vandkilde on her 70th birthday. Oxford 2025, s. 217-240. 12. Pare C.F.E., Chronology in Central Europe at the end of the Bronze Age. [W:] K. Randsborg (red.), Absolute Chronology. Archaeological Europe 2500500 BC. Acta Archaeologica 67. Kobenhavn 1996, s. 99-120. 13. Radivojević M., Roberts B.W., Pernicka E. et al., The Provenance, Use, and Circulation of Metals in the European Bronze Age: The State of Debate. Journal of Archaeological Research 27 (2019), s. 131-185 . 14. Sørensen M.L.S., Rebay-Salisbury K., Death and the body in Bronze Age Europe: from inhumation to cremation. Cambridge 2023.
	Adresy eZasobów	

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	- Jak datuje się epokę brązu w Europie? - Jakie główne formy osadnictwa sotosowano w trakcie epoki brązu w Europie? - Jakie formy gospodarki stosowano w epoce brązu w Europie do pozyskiwania pożywienia? - Jak rozwijało się rzemiosło podczas epoki brązu w Europie? - Jakie przejawy kultu religijnego i wierzeń znane są z epoki brązu w Europie? - Jakim procesom podlegała sturktura społeczna w trakcie epoki brązu w Europie? - Jakie surowce naturalne były wykorzystywane w trakcie epoki brązu w Europie? - Jakimi drogami i przy pomocy jakich środków transportu cyrkulowały surowce i produkty w trakcie epoki brązu w Europie? - Jakie instytucje władzy znane są z epoki brązu w Europie? - Na czym polegał fenomen tezauryzacji w Europie podczas epoki brązu i co go mogło spowodować? - Jak wyglądał kres epoki brązu, co go spowodowało i do czego on doprowadził?
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.